

บรรยากาศแสงสีบนพื้นฐานความเชื่อของชาวจีน
ATMOSPHERE OF LIGHT AND COLOR BASE ON CHINESE FAITH

นพพิมาน อนันต์อิทธิกุล
NOPPIMARN ANAN-ITTIKUL

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าระดับปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ตรัง
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2549

ISBN 974-15-2317-5

บรรยากาศแสงสีบนพื้นฐานความเชื่อของชาวจีน

ATMOSPHERE OF LIGHT AND COLOR BASE ON CHINESE FAITH

นพพิมาน อนันต์อิทธิกุล

NOPPIMARN ANAN-ITTIKUL

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์

บัณฑิตวิทยาลัย

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.2549

ISBN 974-15-2817-5

ATMOSPHERE OF LIGHT AND COLOR BASE ON CHINESE FAITH

NOPPIMARN ANAN-ITTIKUL

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE OF
MASTER OF ENGINEERING IN TELECOMMUNICATIONS ENGINEERING
SCHOOL OF GRADUATE STUDIES
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG**

2006

ISBN 974-15-2817-5

COPYRIGHT 2006

SCHOOL OF GRADUATE STUDIES

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์ (ภาษาไทย)	บรรยากาศแสงสีบนพื้นฐานความเชื่อของชาวจีน
นักศึกษา	นายณพพิมาน อนันต์อิทธิกุล
รหัสนักศึกษา	47062020
ปริญญา	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์
พ.ศ.	2549
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์	รศ.สรรณรงค์ สิงหนณี

บทคัดย่อ

ข้าพเจ้าได้แรงบันดาลใจจากความรู้สึกประทับใจในเรื่องของแสงและสี ทั้งนี้ได้นำเอาเนื้อหาและเรื่องราวทางความเชื่อ จากวัฒนธรรมของชาวไทยเชื้อสายจีน มาเป็นเหตุผลประกอบในการสร้างสรรค์งานศิลปะ เพื่อรองรับเนื้อหาของการทำงานศิลปนิพนธ์

จากขนบธรรมเนียมและประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรม ซึ่งมีปรากฏอยู่ในพิธีกรรมต่างๆ ของชาวไทยเชื้อสายจีนอันมีอยู่ทุกแห่งของประเทศไทยตลอดทั้งปี ประกอบด้วยเทศกาลต่างๆ มากมาย เช่น ตรุษจีน สารทจีน เป็นต้น และสิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการบอกเล่า นั่นคือการสะท้อนจากจินตนาการให้ออกมาเป็นภาพที่มีบรรยากาศของแสงและสี อันส่งผลต่อความรู้สึกส่วนตัวของข้าพเจ้า และเกิดเป็นจินตภาพภายในอารมณ์ สิ่งเหล่านี้เองเกิดเป็นแนวความคิดหรือเป็นต้นแบบที่ทำให้ข้าพเจ้าต้องการสร้างบรรยากาศของแสงและสีให้ผสมผสานกลมกลืนอย่างมีเอกภาพ แสดงออกถึงเรื่องราวความเชื่อ โดยการผสมผสานเทคนิคและวิธีการทางจิตรกรรมตามความถนัดเฉพาะตัว ซึ่งข้าพเจ้าได้พยายามพัฒนา เทคนิคและวิธีการมาโดยตลอด

จากการศึกษาสภาพของบรรยากาศจากศาลเจ้าวัดจีน และบันทึกด้วยภาพถ่าย นำมาวิเคราะห์ถึงเนื้อหาและเรื่องราวที่จะนำมาใช้ในภาพและคัดแปลงสังเคราะห์รูปทรงและสีสันทันทีที่จะใช้ก่อนจะนำมาประมวลจนสามารถสร้างเป็นภาพร่างขึ้น และนำมาสร้างเป็นผลงานจริงขนาดใหญ่ ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ในขั้นตอนการค้นคว้าหาข้อมูล ก่อนที่จะนำมาสร้างสรรค์เป็นงานจิตรกรรม

เอกลักษณ์ที่เป็นจุดเด่นของผลงานชุดนี้ คือ การใช้เทคนิคโปร่งแสง (TRANSPARENT) เขียนทับลงบนสีทึบแสง (OPAQUE) ซึ่งเทคนิคนี้สามารถสร้างความรู้สึกถึงบรรยากาศอันสงบแต่แฝงไว้ด้วยพลังแห่งความเชื่อปะปนอยู่ในสีสันทันทีที่ผสมผสานและกลมกลืนกัน และยังคงรายละเอียดของภาพซึ่งอยู่ในสัดส่วนที่เป็นพื้นที่ภายใต้เงาของภาพได้โดยที่ข้าพเจ้าได้นำเอาสิ่งของที่เป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แห่งการเช่น ไหว้และสักการบูชา ในพิธีกรรมต่างๆ จากเทศกาลหรืองานซึ่งเป็นสิริมงคล เช่น ไหว้พระจันทร์ พิธีกินเจ ฯลฯ เป็นต้นมาใช้ในการสร้างองค์ประกอบของภาพขึ้นใหม่โดยการสอดแทรกสีสันทัน ซึ่งดูสดใสในแบบอารยธรรมจีน เช่น สีแดงสด สีฟ้า สีเหลืองทอง เป็นต้น ผนวกกับการใช้ฝีแปรงซึ่งแสดงเส้นสายแห่งความเคลื่อนไหว การเน้นสีสดที่เป็นประธานของภาพและปล่อยให้ภาพดูไม่ชัดในส่วนที่เป็นองค์ประกอบแวดล้อม ซึ่งตลอดระยะเวลา

ของการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ข้าพเจ้าได้รวบรวมและนำเสนอออกมาเป็นผลงานทั้งสิ้น จำนวน 9 ชิ้น โดยขั้นตอนการศึกษาและปฏิบัติงานทางทัศนศิลป์ เริ่มต้นจากผลงานในแบบรูปธรรม และพยายามพัฒนาคลี่คลายผลงานต่อไปจนกระทั่งมีรูปแบบในลักษณะกึ่งนามธรรม (SEMI-ABSTRACT)

ผลแห่งการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมของข้าพเจ้า สามารถสร้างเรื่องราวจากความเชื่อในรูปแบบของแสงและสี ซึ่งสื่อสารและได้ตอบกับความรู้สึกส่วนตัวที่อยู่ภายใต้บรรยากาศแห่งวัฒนธรรม โดยได้แสดงทัศนะและความเชื่อส่วนตัวของตนเอง ออกมาเป็นผลงานทัศนศิลป์ซึ่ง อาจจะเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดสาระจากความเชื่อในโลกแห่งอนาคต ซึ่งเต็มไปด้วยเรื่องราวของความเจริญทางด้านวัตถุซึ่งกำลังพัฒนาออกห่างจากจิตใจของมนุษยชาติ

Thesis Title	ATMOSPHERE OF LIGHT AND COLOR BASE ON CHINESE FAITH
Student	Mr. Noppimarn Anan-ittikul
Student ID.	47062020
Degree	Master of Fine Arts
Program	Visual Arts
Year	2006
Thesis Advisor	Assoc. Prof. Sannarong Singhaseni

ABSTRACT

I am inspired by the impression of lights and colours. So that, I brought myths and tales from the Thai Chinese culture to be the reason in creating art. I have applied the substantial contents and beliefs in Chinese-Thai culture as my combination grounds to create art work in regard of Art Thesis.

The traditions and conventions along with the cultures present in every ritual and ceremony of Chinese Thais countrywide and can be seen all year sound in such rituals as Chinese New Year etc. The message that I want to send is that my art works reflects my abstract imagination into concrete objective of art of lights and colours that impresses my feelings and becomes imagination of the emotional inside. Theses stuffs are the initiation of my original thinking about to build the colours and lights that unique and balance. These thoughts were mixed by the sights and scenes, both were blended together to become one, as a unity of believes.

According to the studying and photographing the condition of Chinese temple, I did analytical all the myths and tales before using in my pictures. I adapted and synthesized of shapes and colours and form its as a sketch board. After that, I created them to be my real art works. This was the process of my research before I created my art as a masterpiece.

The outstanding part of this work was the using of Transparency technique painted on the Opaque colour. Which I combined them together to create an ambience under a slight feeling of beliefs. And the picture's details are added up with Chinese ritual festival that makes the picture more outstanding with the Red, Yellow, and Blue. Additional with the paintbrush in order to show the movement of the line. The emphasis of strong colour is the point of the pictures so it let the pictures in the blur motion with the surrounding all the time when doing the art thesis. I have nine projects to present as an Abstract Form and develop as a Semi-Abstract Form.

This projects shows my point of perspective that I believe what so ever that my project might be able to create another standing-point for the new believers. Those are fulfilling the prosperity of human mind.

กิตติกรรมประกาศ

ข้าพเจ้าสามารถทำผลงานศิลปปะนิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความอนุเคราะห์จาก รศ.สรธรรมรงค์ สิงหนเสนี ซึ่งเป็นอาจารย์ผู้ควบคุมศิลปปะนิพนธ์ ซึ่งได้ให้คำชี้แนะและตรวจสอบ ตลอดจนแก้ไขให้สำเร็จไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาวิจิตรศิลป์ทุกๆ ท่านที่ได้ให้ความกรุณาชี้แนะ ปรับปรุงและแก้ไขในแนวทางการสร้างสรรค์ผลงานด้วยดีตลอดมา จนกระทั่งสำเร็จเป็นศิลปปะนิพนธ์เล่มนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว มารดาและพี่น้องในครอบครัวของข้าพเจ้าซึ่งคอยให้กำลังใจและคอยช่วยเหลือสนับสนุนในการศึกษาครั้งนี้ให้สำเร็จเสร็จสิ้นลงได้ด้วยดี

ขอขอบคุณทุนสนับสนุนศิลปปะนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยที่ช่วยเหลือและสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการทำงานศิลปปะนิพนธ์ในครั้งนี้

คุณประโยชน์อันใดซึ่งได้รับจากศิลปปะนิพนธ์เล่มนี้สามารถสร้างประโยชน์และคุณค่าต่อการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตาม ขอให้เกิดเป็นคุณูปการแก่ทุกๆ ท่านซึ่งอยู่เบื้องหลังแห่งความสำเร็จในครั้งนี้

นพพิมาน อนันต์อิทธิกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	III
กิตติกรรมประกาศ.....	V
สารบัญ.....	VI
สารบัญ (ต่อ).....	VII
สารบัญภาพ.....	VIII
สารบัญภาพ (ต่อ).....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ประวัติและความเป็นมา.....	1
1.2 ความสำคัญ.....	2
1.3 วัตถุประสงค์การสร้างสรรค์.....	3
1.4 ขอบเขตการสร้างสรรค์.....	3
1.5 วิธีการวิจัย.....	3
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.7 นิยามคำศัพท์.....	4
บทที่ 2 แรงบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์.....	5
2.1 แนวความคิดส่วนบุคคล.....	5
2.2 แรงบันดาลใจจากแสง สี.....	7
2.3 อิทธิพลจากผลงานของศิลปิน.....	8
2.3.1 ถวัลย์ ดัชนี.....	8
2.3.2 กุสตาฟ คลิมท์.....	10
บทที่ 3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสร้างสรรค์.....	14
3.1 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล.....	14
3.2 การทำผลงานภาพร่าง.....	14
3.3 กระบวนการสร้างสรรค์.....	16
3.4. ภาพผลงานระยะก่อนศิลปินพินธ์.....	16

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์	21
4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาและเรื่องราว.....	21
4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ.....	21
4.2.1 สี.....	21
4.2.2 น้ำหนัก.....	22
4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ.....	22
4.4. การวิเคราะห์ผลงานศิลปนิพนธ์.....	22
4.4.1 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 1.....	23
4.4.2 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 2.....	24
4.4.3 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 3.....	25
4.4.4 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 4.....	26
4.4.5 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 5.....	27
4.4.6 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 6.....	28
4.4.7 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 7.....	29
4.4.8 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 8.....	30
4.4.9 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 9.....	31
4.5 สรุปบทวิเคราะห์ศิลปนิพนธ์.....	32
ผลงานศิลปนิพนธ์	33
บทที่ 5 สรุปผลการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์.....	43
บรรณานุกรม.....	44
ประวัติและการแสดงงานศิลปะ.....	45

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ตัวอย่างภาพจากงานพิธีกรรม.....	6
2.2 ตัวอย่างภาพจากงานพิธีกรรม.....	7
2.3 Creation of the star in the Constellation, 1983. Oil on canvas, 250 x 200 cm.....	9
2.4 จุมพิตมรณะ, 2540. สีชอล์คและทองคำเปลวบนกระดาษ. 80 x 60 ซม.....	9
2.5 คมเขี้ยวดาว, 2540. สีชอล์คและทองคำเปลวบนกระดาษ. 80 x 60 ซม.....	9
2.6 Friederike-Naruba Beer, 1916, oil on canvas.....	11
2.7 Death and Life, 1915, oil on canvas.....	11
3.1 ตัวอย่างผลงานภาพร่าง.....	15
3.2 ตัวอย่างผลงานภาพร่าง.....	15
3.3 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์.....	17
3.4 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์.....	18
3.5 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์.....	19
3.6 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์.....	20
4.1 สักการะ (Worship), 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.....	23
4.2 ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.....	24
4.3 มหานิกาย (Great-sect). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.....	25
4.4 ศาล (Joss-house). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.....	26
4.5 ภูมิจ้ำที่ (Genii of a place). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.....	27
4.6 ลาง-พยากรณ์ (Prophecy). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 150 ซม.....	28
4.7 สิริมงคล (Auspicious). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 190 ซม.....	29
4.8 ฤดูร้อน (Autumn). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.....	30
4.9 ภูมิพยากรณ์ (Feng-Shui). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 145 ซม.....	31
4.10 สักการะ (Worship), 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.....	34
4.11 ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.....	35
4.12 มหานิกาย (Great-sect). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.....	36
4.13 ศาล (Joss-house). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.....	37
4.14 ภูมิจ้ำที่ (Genii of a place). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.....	38
4.15 ลาง-พยากรณ์ (Prophecy). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 150 ซม.....	39
4.16 สิริมงคล (Auspicious). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 190 ซม.....	40

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.17 สารัท (Autumn). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.....	41
4.18 ภูมิพยากรณ์ (Feng-Shui). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 145 ซม.....	42

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ประวัติและความเป็นมา

อารยธรรมของมวลมนุษยชาตินั้น ล้วนแล้วแต่มีที่มาซึ่งเริ่มต้นจากวิถีชีวิต และเริ่มก่อตัวแข็งแกร่งขึ้นจนพัฒนากลายเป็นขนบธรรมเนียมคตินิยมประเพณีและวัฒนธรรม สิ่งเหล่านี้มักจะมีรากเหง้าหรือที่มาจากเกิดขึ้นจากความกลัวซึ่งมีอยู่ภายในจิตใจสำนึกของมนุษย์เป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ความรู้สึกดังกล่าวข้างต้นนี้มีอยู่ภายในส่วนลึกของจิตใจข้าพเจ้าและก่อตัวเป็นรูปร่างของความเชื่อ อันเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้าถูกอบรมเลี้ยงดูและปลูกฝังมาตั้งแต่วัยเยาว์ในครอบครัวของชาวจีน เริ่มจากบรรพบุรุษที่ได้อพยพมาจากแผ่นดินจีน ในยุคเสฉวนหมอบและได้ทำมาหากินกระทั่งเจริญรุ่งเรืองขึ้นกลายเป็นธุรกิจการค้าขายต่างๆ มากมายในยุคปัจจุบัน

จากการหลั่งไหลเข้ามาในประเทศไทยของชาวจีนโพ้นทะเลนั่นเอง ทำให้เกิดวัฒนธรรมความเชื่อของชาวต่างด้าวที่เป็นรูปร่างสมบูรณ์ขึ้น มีความโดดเด่นในสายตาของอารยชนชาวต่างชาติทั่วโลก อีกทั้งยังสอดคล้องประสานและกลมกลืนอยู่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมไทยอย่างลงตัวจากแรงบันดาลใจที่ได้กล่าวไว้ในใจความข้างต้น ข้าพเจ้าจึงได้หยิบยกเรื่องราวจากขนบธรรมเนียมและประเพณีที่แฝงคติความเชื่อของชาวจีนมาเป็นข้อมูลในการศึกษาและค้นคว้า ซึ่งความเชื่อดังกล่าวนี้มีอยู่หลากหลายรูปแบบและหลายระดับแตกต่างกันออกไป ในทรรศนะส่วนตัวของข้าพเจ้านั้น ความรู้สึกที่ได้เห็นภาพบรรยากาศจากงานพิธีกรรมต่างๆ นั้นมีนัยยะบ่งบอกความรู้สึกถึงความลึกซึ้งซึ่งเป็นความเชื่อส่วนบุคคล ในแต่ละครั้งที่มีโอกาสได้พบเห็นและได้สัมผัสกับบรรยากาศจากหลายๆ งานเทศกาล ทำให้เกิดมโนภาพและสัมผัสถึงความลึกซึ้งบางอย่างที่ไม่อาจจะบรรยายออกมาเป็นแค่เพียงถ้อยคำวลีได้กับบางสิ่งบางอย่างที่อยู่เหนือกฎเกณฑ์และเหตุผลของธรรมชาติ ซึ่งไม่สามารถพิสูจน์ได้ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์จนกลายเป็นความรู้สึกที่ข้าพเจ้ามุ่งมั่นที่จะคลี่คลายอารมณ์เบื้องต้น อันจะนำไปสู่ความรู้สึกถึงความเชื่อในอีกลักษณะหนึ่งซึ่งถ้าหากเรามีได้สัมผัสหรือพิจารณาโดยสติแล้ว สิ่งที่ได้นำเสนอออกไปนั้น อาจเป็นเพียงแต่ภาพความเชื่อ ซึ่งเปรียบได้กับนิยายปรัมปราคร่ำครึ เก่าแก่โบราณแลดูเป็นสิ่งที่ล้าสมัยไม่น่าเชื่อถือและเหมาะสมกับช่วงเวลาปัจจุบันนี้ที่ความทันสมัยล้ำยุคทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้เข้าครอบงำสังคมไทย ทำให้ผู้คนเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนความคิดและมุ่งเข้าหาสังคมแห่งวัตถุมากขึ้น ณ ช่วงเวลาปัจจุบันนี้

1.2 ความสำคัญ

วัฒนธรรมทางด้านความเชื่อและขนบธรรมเนียมประเพณีจีนเป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ความเชื่อช่วยให้เกิดกำลังใจช่วยรักษาและเยียวยาจิตใจช่วยตอบคำถามที่มนุษย์ไม่สามารถตอบได้ ความเชื่อนี้อาจเกิดขึ้นหลังจากการเรียนรู้ซึ่งนับเป็นการหาเหตุผลเพื่ออธิบายสิ่งต่างๆ จากสมัยโบราณซึ่งเชื่อกันว่าสรรพสิ่งทั้งหลายนั้นเกิดขึ้นจากการดลบันดาลของเทพยดาฟ้าดิน ซึ่งสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายนั้นดลบันดาลให้เกิดปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ มนุษย์มักจะตกใจกลัวเพราะไม่ทราบสาเหตุ จึงเชื่อกันว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวนั้นเกิดขึ้นจากการกระทำของสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเกิดจากอิทธิฤทธิ์ของเทพเจ้า ความเชื่อจึงเกิดขึ้นและได้กลายเป็นมูลเหตุที่กำหนดชีวิต ซึ่งบทบาทของความเชื่อนี้ ได้ครอบคลุมทั้งความหมายของ วัฏจักรชีวิต การเสริมอำนาจและบุญบารมีของผู้ที่เลื่อมใสและนับถือ การยอมรับนับถือและยึดมั่นในสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตน อาจเป็นแต่เพียงเทพสมมุติ และการยอมรับนับถือนี้อาจมีหลักฐานที่พิสูจน์ได้หรืออาจไม่ได้ก็ตาม ซึ่งเรามักคิดกันว่าค่อนข้างเหลวไหลไร้เหตุผล แต่เรามิอาจห้ามมิให้เชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้

จากความหมายดังกล่าวและความรู้สึกที่ได้แรงบันดาลใจมาจากความเชื่อ ซึ่งเป็นพื้นฐานทางความคิดเริ่มแรก ข้าพเจ้าได้พิจารณาและเห็นถึงเอกลักษณ์บางอย่างที่ซ่อนอยู่ภายในความหมายของคำว่า “ความเชื่อ” ซึ่งสิ่งแรกที่เป็นต้นความคิดและเป็นสิ่งสำคัญที่ซ่อนอยู่ภายในความเชื่อ คือ “ภาพของบรรยากาศ” ซึ่งข้าพเจ้าสัมผัสได้ถึงความรู้สึกที่บรรยายออกมาเป็น “ภาพบรรยากาศแห่งแสงและสี” ที่มีอยู่โดยรอบงานพิธีกรรมต่างๆ และจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลอันเป็นสิ่งที่ข้าพเจ้ารู้สึกและคุ้นเคยเป็นอย่างดีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว การได้เกิดมาในครอบครัวของชาวไทยเชื้อสายจีนนี้เอง จึงนับเป็นแหล่งข้อมูล ตลอดจนที่มาและความหมายที่มีอยู่ในพิธีกรรมจากงานเทศกาลต่างๆ ประกอบกับความรู้สึกหลงไหลในความงามและเสน่ห์แห่งสีสันและแสงสีเมื่อรายล้อมอยู่ในองค์ประกอบที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้น จึงเกิดเป็นกระบวนการทางการสร้างสรรค์ผลงาน ดังนี้

แรงบันดาลใจ + แนวความคิด = ผลของงาน

โดยผ่านกระบวนการใช้สีซึ่งมีลักษณะทับซ้อนกัน ด้วยเทคนิคและคุณสมบัติของสีโปร่งแสง (TRANSPARENT) บนสีทึบแสง (OPAQUE) และสร้างสรรค์องค์ประกอบขึ้น ด้วยเทคนิคและวิธีการใช้น้ำมันบนผ้าใบ (OIL ON CANVAS) เขียนภาพบนระนาบ 2 มิติ (2 DIMENSION)

1.3 วัตถุประสงค์การสร้างสรรค

1. เพื่อสร้างภาพบรรยากาศพิธีกรรมจากงานเทศกาลต่างๆ ของชาวจีน ซึ่งแสดงออกถึงความรู้สึกทางความเชื่อที่มีต่ออำนาจลึกลับบางอย่าง ที่มีอภิปิศุจน์ได้ด้วยเหตุผลทางวิทยาศาสตร์หรือกฎเกณฑ์ทางธรรมชาติ
2. เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมอันดีงาม ตลอดจนการอนุรักษ์และสืบสานขนบธรรมเนียม จารีตประเพณีนี้ให้คงอยู่ต่อไป เนื่องจากความเชื่อเหล่านี้เป็นเรื่องล้ำสมัยในสังคมปัจจุบันที่ก้าวผ่านพ้นยุคโลกาภิวัตน์
3. เพื่อเป็นการแสดงความเคารพและกตัญญูต่อวิญญาณบรรพชนที่ล่วงลับ ซึ่งเป็นผู้มอบตำนานแห่งมรดกทางวัฒนธรรมอันยิ่งใหญ่

1.4 ขอบเขตการสร้างสรรค

1. ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลภาพถ่ายจากพิธีกรรมในงานเทศกาลต่างๆ ของชาวจีนตามสถานที่สำคัญๆ ต่างๆ
2. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างสรรคเป็นผลงานภาพร่าง เพื่อศึกษาแนวทางการแสดงออกเฉพาะตัว ก่อนนำมาขยายเป็นผลงานจริง
3. การสร้างสรรคเป็นผลงานที่ขยายขนาด จากผลงานภาพร่าง ด้วยเทคนิคและวิธีการเฉพาะตัว

1.5 วิธีการวิจัย

1. ศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลทางวัฒนธรรมจากประสบการณ์และการค้นคว้าจากหนังสือ ซึ่งมีข้อมูลเฉพาะเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมจีน
2. คัดเลือกและวิเคราะห์เฉพาะข้อมูลที่มีเนื้อหาที่น่าสนใจ และเหมาะสมกับรูปแบบเทคนิควิธีการสร้างสรรคผลงาน
3. วิเคราะห์และจัดลำดับเพื่อนำมาสร้างสรรคผลงาน และคลี่คลายพัฒนาผลงานเป็นขั้นตอนต่อเนื่องจนสมบูรณ์

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. สามารถรับรู้ถึงความรู้สึกและที่มาของแรงบันดาลใจที่เกี่ยวข้องกับวิถีทางซึ่งเป็นแรงผลักดันจากส่วนลึกของจิตใจ ส่งผลต่อการแสดงออกของการสร้างสรรคผลงานของตนเอง
2. บรรลุถึงแนวความคิดและเนื้อหาสาระที่สร้างสรรคขึ้น แสดงออกผ่านทางผลงานส่งผลให้เกิดความรู้สึกเบิกบานและแตกฉานทางความคิด สอดคล้องกับเอกลักษณ์เฉพาะตัว

3. สามารถพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความก้าวหน้าในวิถีทางที่ได้ฝึกฝนขึ้นซึ่งมิได้หวังประโยชน์อื่นใด นอกเหนือจากการทำงานศิลปะของตนเอง
4. เกิดความปิติสุขทางใจ เมื่อได้พบเห็นความสมบูรณ์ของผลงานศิลปะของตนเอง

1.7 นิยามคำศัพท์

- TRANSPARENT สีโปร่งแสง สีชนิดใส ซึ่งไม่ซ้อนสีพื้น
- OPAQUE สีทึบแสง สีอับแสง
- DIMENSION ขนาด มิติ ขนาดกว้าง ยาว และหนา (หรือสูง)
- ZEN ชื่อนิกายฝ่ายมหายานหนึ่งในพุทธศาสนาเป็นการปฏิบัติธรรมให้บรรลุความรู้แจ้งอย่างฉับพัน โดยการทำสมาธิและใช้ปัญญาขบปัญหาปริศนาธรรม
- CENTRALISM กลางนิยม จุดศูนย์กลางวงกลม จุดสำคัญ ตั้งให้อยู่ตรงกลาง
- SEMI-ABSTRACT กึ่งนามธรรม

บทที่ 2

แรงบันดาลใจและแนวความคิดสร้างสรรค์

2.1 แนวความคิดส่วนบุคคล

จุดเริ่มต้นและประเด็นที่นำไปสู่แรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานส่วนตัวของข้าพเจ้า ซึ่งเกิดเป็นรูปของความคิดที่มาจากแหล่งข้อมูลในเชิงวัฒนธรรมคือ เรื่องราวทางความเชื่อ เช่น พิธีกินเจพิธีไหว้พระจันทร์ สารทจีน ตรุษจีน ฯลฯ เป็นต้น จากพิธีกรรมตามงานเทศกาลของชาวจีนซึ่งเกิดจากประสบการณ์และการเรียนรู้อันเป็นความรู้และทักษะความสามารถตามแบบจารีตประเพณีนิยม โดยการได้รับรู้และได้เห็นความงามจากงานทัศนศิลป์อันเป็นศิลปะซึ่งเกิดจากงานเทศกาลต่างๆ ซึ่งมีขึ้นเพื่อเป็นการเช่นไหว้และบูชาต่อเทพเจ้า

ข้าพเจ้าได้นำเอารูปแบบทางความเชื่อมาคลี่คลายแปรสภาพและนำมาสร้างสรรค์ใหม่โดยใช้เรื่องราวจากตำนานเป็นสื่อในการแสดงออกผสมผสานกับความงามของบรรยากาศของแสงเมื่อทั้ง 2 องค์ประกอบได้ผสมกลมกลืนเข้าด้วยกันในสัดส่วนที่ลงตัวและเหมาะสมดีแล้วก็จะเกิดเป็นเนื้อหาและเรื่องราวที่เกิดจากแรงบันดาลใจอันเป็นทัศนะส่วนตัวของข้าพเจ้า ซึ่งต้องการที่จะสะท้อนถึงรูปแบบของวิถีชีวิตที่ถูกแวดล้อมไปด้วยจารีตแห่งพิธีกรรมจนกลายเป็นส่วนที่สำคัญส่วนหนึ่งของชีวิตตั้งแต่เช้าจนกระทั่งพลบค่ำ สิ่งต่างๆ เหล่านี้ล้วนแฝงคติความเชื่อ ซึ่งมีความหมายอันสะท้อนถึงปรัชญาในการดำรงชีวิตความเป็นสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรืองสืบต่อไป

เมื่อนำทั้ง 2 องค์ประกอบ คือ รูปแบบจากความเชื่อทางวัฒนธรรมและความงามจากบรรยากาศแห่งแสงและสีมาผนวกเข้าด้วยกันข้าพเจ้าได้ใช้ทักษะและความชำนาญเฉพาะตัวถ่ายทอดผลงานออกมาในผลงานจิตรกรรม โดยใช้สื่อวัสดุคือสีน้ำมันเป็นหัวใจหลักในการถ่ายทอดผ่านผืนผ้าใบ จากก้าวแรกซึ่งได้ทดลองผ่านเนื้อหาจากหลากหลายเทศกาลและสถานที่โดยปรับเปลี่ยนพัฒนาและสร้างสรรค์ขึ้นจนเกิดเป็นความชำนาญในลักษณะเฉพาะตัว

¹ตามความเข้าใจของคนโบราณนั้น มังกรเป็นสัตว์ที่มีอิทธิฤทธิ์ ประมาณศตวรรษที่ 11 ผู้คนได้สรุปภาพมังกรว่ามีเขาเหมือนเขากวาง หัวเหมือนอูฐ นัยน์ตาเหมือนกิ้ง คอเหมือนงู ท้องเหมือนลายของหอย เกี๊ยงเหมือนปลา กงเล็บเหมือนนกอินทรี อูมเท้าเหมือนเสือด และหูเหมือนวัว

¹ สารกรมศิลปากร. ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนมีนาคม พ.ศ.2542

ภาพที่ 2.1 ตัวอย่างภาพถ่ายจากงานพิธีกรรม

ภาพประกอบที่มาจากแนวความคิดเริ่มต้นซึ่งมาจากการได้รับรสสัมผัสของการที่ขบวนงานเทศกาล ซึ่งเป็นการเฉลิมฉลองตามความเชื่อของชาวไทยเชื้อสายจีน โดยมักมีที่จะมีการเชิดสิงโตหรือมังกรด้วยในระหว่างงานพิธีเพื่อความเป็นสิริมงคลและการบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ สิ่งที่อยู่เป็นเอกลักษณ์ คือบรรยากาศของแสงและสีอันตระการตา เร้าอารมณ์และความรู้สึก แม้เราจะไม่เคยพบเห็นหรือไม่สามารถสัมผัสกับพลังอำนาจแห่งความตึกกลับและอิทธิฤทธิ์ปฏิหารย์ แต่สิ่งเหล่านี้ก็สามารถปลุกเร้าความรู้สึกถึงความเชื่อและความศรัทธาที่มีให้เกิดขึ้นภายในจิตใจได้

จังหวะและลีลาของแสงสี แสดงความสัมพันธ์ ความกลมกลืนเพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการในการสร้างสรรค์ กับแนวทางเฉพาะตัวในผลงานจิตรกรรมแหล่งที่มาซึ่งเป็นแรงบันดาลใจให้นำไปสู่ความหมายที่มีนัยยะทางความเชื่อแอบแฝงอยู่ในรูปแบบการละเล่นจากงานเทศกาล ข้าพเจ้าได้อาศัยอิทธิพลจากขนบธรรมเนียม ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมเหล่านี้มาเป็นเหตุและผล ซึ่งสามารถเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้และรับสัมผัสได้เป็นต้นความคิด เพื่อที่จะนำไปสู่กระบวนการสร้างสรรค์เป็นลำดับขั้นตอนต่อไป

ภาพที่ 2.2 ตัวอย่างภาพถ่ายจากงานพิธีกรรม

ภาพประกอบซึ่งเป็นมูลเหตุที่พัฒนาขึ้นมาจากงานเทศกาลสู่ภาพแห่งพิธีกรรม ซึ่งสามารถเห็นได้จากงานพิธีต่างๆ ตามแต่ละโอกาสงานเทศกาล ซึ่งกระบวนการคิดและการปฏิบัติสร้างสรรค์ผลงานยังคงแนวความคิดตามความเชื่อ การแสดงออกเฉพาะตนจากประสบการณ์ทางสุนทรียภาพ การพัฒนาและคลี่คลายผลงานในแต่ละช่วง คู่เป้าหมายซึ่งสอดคล้องกับความต้องการภายในจิตใจ ด้วยแนวทางของการทำงานจิตรกรรม ซึ่งคลี่คลายและพัฒนาต่อไปเป็นลำดับขั้นตอน

2.2 แรงบันดาลใจจากแสง สี

อิทธิพลจากสีสันบรรยากาศ ซึ่งมีอยู่ในสิ่งแวดล้อมรอบๆ งานพิธีกรรม ซึ่งแสดงคุณค่าของสีออกมากับตัววัสดุที่เรียกว่า เครื่องเช่น ไม้ ภูเขาต่างๆ มนุษย์มักจะแสดงออกถึงการสักการบูชา โดยใช้เครื่องบูชาที่มีคุณลักษณะที่สวยงาม เพื่อเป็นการแสดงถึงความเคารพ เพราะฉะนั้นสิ่งที่มักใช้กันในการแสดงออกถึงการไหว้เจ้า จึงมักจะมีสีสวยและสด จากความประทับใจกับสีนี้เอง ส่งผลต่อความรู้สึกภายในจิตใจเป็นอย่างมาก

2.3 อิทธิพลจากผลงานของศิลปิน

2.3.1 ถวัลย์ ดัชนี

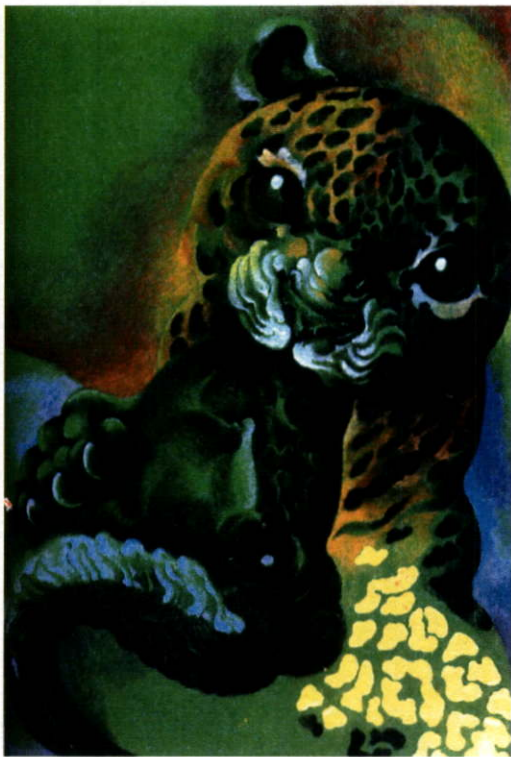
ข้าพเจ้ามีความรู้สึกชื่นชอบและประทับใจจนกลายเป็นอิทธิพลที่ค่อยๆ ซึมซับเข้ามาภายใต้ อารมณ์และความรู้สึกส่วนตัว จนยากที่จะหลีกเลี่ยง หลังจากนั้นจึงได้เริ่มศึกษาประวัติของศิลปิน ในแง่ของเนื้อหาของแนวความคิดและผลงานศิลปะทำให้มองเห็นภาพจากแนวความคิด การ ถ่ายทอดออกมาเป็นเนื้อหาและเรื่องราวในเชิงปรัชญา ซึ่งแสดงถึงจิตและวิญญาณแห่ง ตะวันออก การรวบรวมเอาลัทธิ ความเชื่อ ตลอดจนเรื่องราวเกี่ยวกับศาสนาของชาวเอเชียมาผูก โยงเป็นเรื่องราวภายในภาพเขียน เป็นสิ่งที่สร้างประโยชน์เป็นคุณูปการต่อวงการศิลปะของ ไทยเป็นอย่างยิ่ง

ศิลปินที่ข้าพเจ้าได้เคยและอ้างอิงไว้ในตอนต้นและจะขอกกล่าวต่อไปนี้คือถวัลย์ ดัชนี ซึ่ง ผลงานของศิลปินนั้นมีอิทธิพลต่อความรู้สึกและเป็นแบบอย่างในเรื่องของเนื้อหาและเรื่องราว ของการทำงานส่วนตัวของข้าพเจ้า ซึ่งโดยส่วนตัวแล้วข้าพเจ้าได้นำเอาเนื้อหาในเรื่องของลัทธิ ความเชื่อของชาวจีนมาเป็นเรื่องราวและเหตุผลในการทำงานกับความชอบในการแสดงออก ในทางสีสันทัน ซึ่งเป็นความถนัดและเป็นวิถีทางส่วนตัวเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว ซึ่งทั้ง 2 สิ่งนี้สอดคล้อง กับอุปนิสัยและความชื่นชอบอันเป็นพื้นฐานของข้าพเจ้า ซึ่งงานจิตรกรรมที่มีขนาดของชิ้นงาน ก่อนข้างใหญ่นี้ส่วนเป็นผลงานในยุคแรกๆ ของศิลปิน โดยที่ผลงานจิตรกรรมส่วนใหญ่มีการใช้ สีสันทันหลากหลายเข้ามาสนับสนุนในผลงานภาพเขียน

ผลงานของถวัลย์ ดัชนี ในยุคนี้จึงมีนิยมใช้สีที่มีน้ำหนักตัดกันอย่างชัดเจนอันได้แก่ สี แดง สีเหลือง สีฟ้า สีดำ ในบางครั้งก็มีการใช้สีที่ผสมด้วยสีดำในการไล่น้ำหนักอ่อนแก่ใน ภาพเขียนด้วย

ภาพที่ 2.3 Creation of the star in the Constellation, 1983. Oil on canvas, 250 x 200 cm.

ภาพที่ 2.4 จุมพิตมรณะ, 2540. สีชอล์คและ
ทองคำเปลวบนกระดาษ. 80 x 60 ซม.

ภาพที่ 2.5 คมเขี้ยวควา, 2540. สีชอล์คและ
ทองคำเปลวบนกระดาษ. 80 x 60 ซม.

โดยเนื้อหาส่วนใหญ่ได้รับแรงบันดาลใจมาจากพุทธปรัชญาในแนวนิพาน มหายาน พราหมณ์ฮินดูและอื่นๆ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะปรากฏเป็นเรื่องราวของทางมหายานในลัทธินิกาย “พุทธตันตรา” ซึ่งเป็นลัทธินิกายที่เจริญรุ่งเรืองในทิเบตและลัทธิโยคาจากที่เจริญรุ่งเรืองในประเทศญี่ปุ่นซึ่งเรานิยมเรียกวันจันตึกปากว่านิกาย เซน (ZEN)

2.3.2 กุสตาฟ คลิมท์

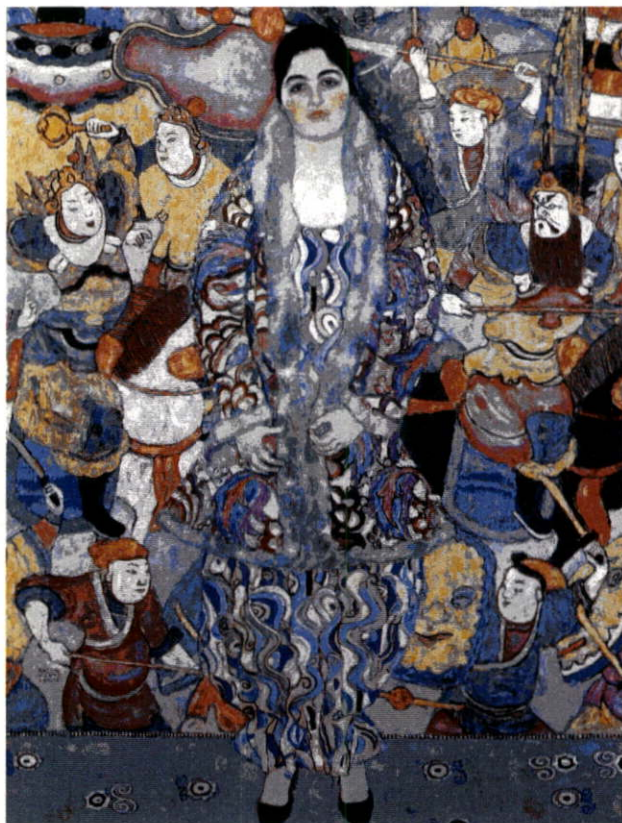
ในช่วงปลายของศตวรรษที่ 19 ศิลปะ “อาร์ต นูโว” (ART NOUVEAU) เป็นศิลปะแนวใหม่ที่กำเนิดขึ้นในประเทศเบลเยียม และได้แพร่หลายไปตามประเทศต่างๆ ในยุโรป จนกลายเป็นบทบาททางศิลปะระดับนานาชาติที่สำคัญแนวหนึ่ง อาร์ต นูโว เป็นศิลปะที่แสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการทางด้านความคิด และจินตนาการในการออกแบบของศิลปิน โดยการคลี่คลายหรือตัดแปลงรูปทรงต่างๆ มาจากธรรมชาติ ด้วยการใช้เส้นโค้ง ที่มีจังหวะ ลีลา เป็นหลัก มีความอ่อนหวานและมีความงดงามมาก

กุสตาฟ คลิมท์ (GUSTAV KLIMT, 1826-1981) ศิลปินชาวออสเตรียน เป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่น่าสนับสนุนในศิลปะอาร์ต นูโว เป็นที่ประจักษ์และเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางในแวดวงของศิลปินในประเทศออสเตรีย เขาได้มีส่วนร่วมก่อตั้งกลุ่มศิลปินที่สร้างสรรค์ผลงานตามแบบฉบับของอาร์ต นูโว ในปี ค.ศ.1897 โดยใช้ชื่อเรียกกลุ่มของคนว่า “VIENNA SEZESSION” และคลิมท์ได้รับการเลือกตั้งให้เป็นประธานคนแรกของกลุ่ม

เนื่องจากคลิมท์ที่มีความสนใจในศิลปะของยุคคลาสสิกเขาจึงได้ศึกษาลวดลายต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในงานศิลปะของยุคนั้นอย่างจริงจัง และยังนำมาดัดแปลงเป็นลวดลายซึ่งใช้ประดับอยู่บนกรอบของภาพที่เขาเขียนขึ้นนอกจากนี้ เขายังสนใจในลวดลายของผ้า ลวดลายที่ได้จากดอกไม้ และงาน โมเสก (MOSAIC) ดังดังกล่าวมักจะปรากฏอยู่ในงานของคลิมท์เสมอ

คลิมท์สนใจงานศิลปะภาพพิมพ์ของญี่ปุ่นเป็นพิเศษ เขาได้นำการใช้สีและพื้นที่ว่างที่มีความแบนเป็น 2 มิติการใช้เส้นตัดรอบนอกของรูปทรง ตลอดจนการจัดวางองค์ประกอบของภาพในลักษณะซ้าย-ขวา ไม่เท่ากัน มาประยุกต์กับการเขียนภาพของตนด้วย

ภาพเขียนในช่วงแรกๆ ของคลิมท์ มักจะเป็นภาพเขียนในแนวเหมือนจริง คลิมท์สามารถเขียนภาพคนจากภาพถ่ายได้เหมือนจริงและดูเหมือนธรรมชาติราวกับเขียนจากคนที่มาเป็นแบบโดยตรง นอกจากนี้ยังมีการใช้สีทอง อันเป็นสีที่ค่อนข้างจะมีความสำคัญอยู่ไม่น้อย สีทองของคลิมท์เป็นสีที่ได้รับอิทธิพลและความบันดาลใจมาจากศิลปะของยุค ZYZANTINE ส่วนผลงานในช่วงระยะหลังๆ รูปทรงจะมีลักษณะแบนและเรียบง่ายขึ้นมีการใช้สีที่สุกใสกว่าเดิม ร่องรอยของฝีแปรงช่วยเพิ่มรสชาติและความมีชีวิตชีวาให้กับงานยิ่งขึ้น สิ่งที่น่าสนใจในงานของคลิมท์ที่มีเสน่ห์ดึงดูดผู้ชมงานได้มากนั้นคือ การเขียนรูปทรงของคนและลวดลายให้มีความผสมผสานกลมกลืนกันจนดูราวกับว่าสิ่งทั้งสองนั้นถูกหลอมละลายให้กลายเป็นสิ่งเดียวกัน

ภาพที่ 2.6 Friederike-Maria Beer, 1916, oil on canvas.

ภาพที่ 2.7 Death and Life, 1915, oil on canvas.

ภาพเขียนบางภาพของคลิมท์มักจะมีการใช้สีซึ่งอยู่ในโทนเดียวกัน เขาชอบใช้สีขาวเป็นสีหลัก ไม่ว่าจะป็นสีที่รูปทรงเสื้อผ้า ลวดลายหรือพื้นหลังของภาพควมกลมกลืนกันอย่างสวยงาม การใช้สีขาวในลักษณะนี้เป็นวิธีการเดียวกันกับที่วิสเซอรันิยมใช้ การระบายสีของคลิมท์นั้นมักจะทิ้งร่องรอยของฝีแปรงให้เห็นชัดด้วยเสมอ การใช้โทนสีและฝีแปรงที่เป็นอิสระ ช่วยสร้างบรรยากาศภายในภาพได้อย่างดี ดูไม่เบื่อตา คลิมท์สนใจในศิลปะตะวันออกอยู่ไม่น้อย บางครั้งเขาจะเขียนภาพผู้หญิงยืนอยู่ตรงกลาง และในพื้นที่หลังของภาพจะเขียนตัวละครจีนซึ่งเป็นที่นิยมหรือเขียนภาพคนที่มีการแต่งกายแบบจีนประกอบอยู่ด้วย

“THE KISS” เป็นผลงานชิ้นโบแดงชิ้นหนึ่งของคลิมท์ เป็นภาพที่สร้างชื่อเสียงให้กับศิลปินผู้นี้เป็นอย่างมาก ภายในภาพจะมีหญิงชายคู่หนึ่งกำลังแสดงความรักต่อกันอย่างดุจดั่งบุคคลทั้งสองคุกเข่าอยู่บนพื้นที่เต็มไปด้วยดอกไม้หลากสีเรียงรายกันอย่างหนาแน่น การใช้เส้นในภาพนี้มีความอ่อนหวานนุ่มนวลมีชีวิตชีวามากคลิมท์บรรจงเขียนให้บริเวณที่เป็นศีรษะและมือดูเหมือนจริง ส่วนบริเวณที่เป็นเสื้อผ้านั้นมีความแบนกลมกลืนกับพื้นหลังของภาพ ลวดลายที่ใช้ที่นี่มีลักษณะเป็นเส้นโค้งคล้ายวงกันหอย เมื่อมองดูภาพนี้ครั้งแรกจะเห็นเพียงลวดลายกระจัดกระจายไปทั่วทั้งภาพ ดูเหมือนงานศิลปะแบบนามธรรม ที่สื่อคลุมบนตัวผู้ชายนั้นจะมีรูปทรงสี่เหลี่ยมเล็กๆ จัดวางรวมกันภายในรูปทรงสี่เหลี่ยมใหญ่ รูปทรงดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความสนใจของคลิมท์ที่มีต่อรูปทรงแบบเรขาคณิต ทำให้นึกถึงงานของศิลปินร่วมสมัยกับคลิมท์ในเวลาอัน ไรก็ดี ภาพเขียนชิ้นนี้เป็นภาพที่มีขนาดใหญ่เท่ากับคนจริง และเป็นภาพที่คลิมท์ใช้สีทองได้อย่างวิจิตรพิสดารภาพหนึ่ง

นอกเหนือจากการเขียนภาพคนแล้ว คลิมท์ยังเขียนภาพทิวทัศน์ด้วยเช่นกัน คลิมท์ได้นำเอาเทคนิควิธีการของศิลปินอิมเพรสชันนิสต์ คือการใช้ฝีแปรงอย่างอิสระของ โมเนต์ (MONET) และการแต้มสีเป็นจุดของเซอร์วาร์ด ศิลปินนีโออิมเพรสชันนิสต์ ชาวฝรั่งเศส รวมทั้งการใช้รูปทรงสี่เหลี่ยมของมอนเดเรียน มาใช้ในการเขียนภาพ

การจัดวางองค์ประกอบในภาพทิวทัศน์ของคลิมท์มักจะแสดงให้เห็นส่วนหนึ่งที่เป็นท้องฟ้าเพียงเล็กน้อยเขาจะเน้นต้นไม้ที่มีเงาสะทอน และอาคารบ้านเรือนเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้คลิมท์ยังชอบเขียนภาพสวนดอกไม้ ดูเหมือนว่าทานตะวันจะเป็นพันธุ์ไม้ที่เขาโปรดปรานเป็นพิเศษ ภาพสวนดอกไม้ของเขาจะสะพรั่งไปด้วยไม้ดอกนานาชนิด มีขนาดแตกต่างกัน ชูดอกเรียงราย มีสีสดใส เช่น สีแดง สีเหลือง ซึ่งตัดกับสีเขียวของกิ่งใบและต้นหญ้า จุดสีหรือดอกไม้ที่แต้มหญ้า จุดสีหรือดอกไม้ที่แต้มไปเป็นดวงนั้นดูราวกับเป็นสีของพวกอัญมณีที่ส่งประกายแข่งกันไปทั่วทั้งภาพ บางครั้งคลิมท์จะใช้เส้นคำตัดรอบนอกของรูปทรงบ้าง เพื่อช่วยให้รูปทรงของดอกไม้หรือใบไม้แยกออกจากพื้นหลังของภาพ และช่วยให้ไม่ให้อาการแบนจนเกินไป ระยะเวลาในภาพดอกไม้หรือทิวทัศน์ของเขาเกิดขึ้นจากการใช้ขนาดของฝีแปรงที่ป้ายลงไปบนผืนผ้าใบ บริเวณที่อยู่ใกล้จะมีขนาดใหญ่ ส่วนบริเวณที่อยู่ไกลขนาดก็จะเล็กลงตามลำดับ การแต้มสีหรือการใช้ฝีแปรงของคลิมท์ที่มีผลต่อการสร้างพื้นผิว (TEXTURE) ให้กับ

ภาพเป็นอย่างมาก นอกเหนือจากการใช้สีที่ดูมีชีวิตชีวาแล้ว พื้นผิวของภาพยังเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้ภาพทิวทัศน์ของคลิมท์ดูมีพลังความรู้สึกซึ่งถ่ายทอดมาจากจิตวิญญาณของศิลปินอย่างแท้จริง

เป็นที่น่าสังเกตว่า การเขียนภาพคนและภาพทิวทัศน์ของคลิมท์นี้ค่อนข้างจะแตกต่างกัน ลวดลายที่แสดงความรู้สึกอันละเอียดอ่อนจะนำมาใช้กับการเขียนภาพคน ส่วนในภาพทิวทัศน์ที่เฟื่องฟูจะเป็นสื่อที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นอิสระ ความเคี้ยวเคี้ยวและควากล้ำของศิลปิน

ได้มีผู้กล่าวขานกันอย่างกว้างขวางว่า บุคลิกของคลิมท์นี้ค่อนข้างจะมีลักษณะตรงกันข้ามกับผลงานที่มีความละเอียดอ่อนและละเมียดละไมของเขา ใครก็ตามที่ได้พบเห็นคลิมท์เป็นครั้งแรก อาจจะเข้าใจผิดคิดว่าเขาเป็นชาวนา หรือช่างไม้ก็ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปร่างหน้าตาของเขาดูบึกบึน แข็งแรง มากกว่าที่จะเป็นศิลปิน คลิมท์เป็นคนที่ไม่ค่อยพูด ดังนั้นเขามักจะให้งานศิลปะของเขาเป็นตัวสื่อสารหรือพูดแทนเขาเสมอ

บทที่ 3

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการสร้างสรรค์

ภาพจากความรู้สึกต่อการที่ได้สัมผัสกับ สภาพบรรยากาศจากสถานที่จริงซึ่งเป็นต้นแบบของแนวความคิด และได้เกิดเป็นอิทธิพลต่อความรู้สึกในการทำงานศิลปะ โดยที่ข้อมูลเบื้องต้นทั้งหมด ซึ่งเกิดจากการเห็นและบันทึกเหตุการณ์เหล่านั้นลงบนแผ่นฟิล์ม ผ่านกระบวนการล้างอัดและขยายภาพ จนเกิดเป็นรูปถ่ายตลอดระยะเวลาของการศึกษา ข้าพเจ้าได้เก็บรวบรวมข้อมูลเหล่านี้และได้นำเอามาวิเคราะห์และจำแนกออกมาเป็นขั้นตอน จนกระทั่งถึงกระบวนการทำภาพร่างและขยายออกมาเป็นผลงานจริง ซึ่งข้าพเจ้าได้รวบรวมและนำเสนอไว้ดังนี้

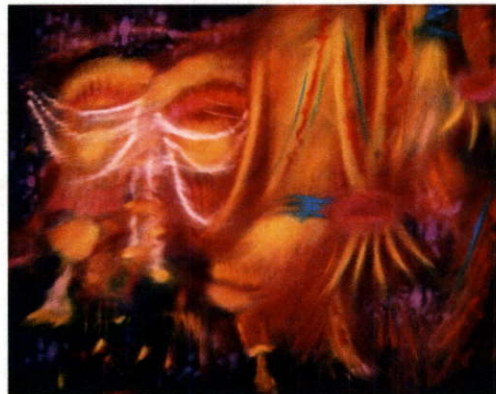
3.1 การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล

ข้าพเจ้าได้รวบรวมข้อมูลจากการถ่ายภาพบรรยากาศในสถานที่จริงในหลายๆ แห่ง เพื่อนำมาคิดสรรค์และทำการวิเคราะห์ เพื่อหาเนื้อหาสาระ รูปแบบและองค์ประกอบที่เหมาะสม หลังจากนั้นจึงใช้จินตภาพและอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว นำมาผสมผสานกัน แยกแยะและตัดทอนในส่วนที่ไม่จำเป็นออกไป หรือเพิ่มเติมในส่วนที่ยังขาดหายไป เพื่อให้องค์ประกอบของภาพสมบูรณ์ขึ้น เข้าถึงตรงตามความรู้สึกและอารมณ์ของภาพ

สิ่งที่ข้าพเจ้านำมาเสริมและเพิ่มเติมอยู่ในผลงาน คือการใช้ในเรื่องของแสงและสี เข้ามาเป็นส่วนสำคัญหลักในเนื้อหาของผลงาน เพื่อแสดงความรู้สึกให้สะท้อนถึงแนวความคิด เพื่อปรุงแต่งออกมาเป็นผลงานศิลปะนิพนธ์

3.2 การทำผลงานภาพร่าง

ข้าพเจ้ามักจะใช้วิธีการในการทำภาพร่าง ด้วยการเขียนรูปขึ้นจริงในขนาดของภาพซึ่งไม่ใหญ่มากนัก เพื่อนำไปค้นคว้าและทดลองในเรื่องของจังหวะของสีการวางทับซ้อน ค้นหาและจัดวางองค์ประกอบของภาพ เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในแง่ของบรรยากาศ ซึ่งมีแสงและสีเป็นตัวดำเนินเรื่อง แต่ยังมีหลักการซึ่งมาจากเรื่องราวทางวัฒนธรรมและประเพณี โดยโครงสร้างของสีจะต้องสามารถบ่งบอกถึงแนวความคิดที่มีที่มาจากความเชื่อเป็นพื้นฐานหลักของผลงาน

ภาพที่ 3.1 ตัวอย่างผลงานภาพร่าง

ภาพที่ 3.2 ตัวอย่างผลงานภาพร่าง

3.3 กระบวนการสร้างสรรค์

หลังจากการได้ฝึกหัดและทดลอง ตลอดจนได้เทคนิคของฝีแปรงจนเริ่มรู้สึกและคุ้นเคยกับจังหวะของฝีแปรง การใช้คุณสมบัติของสี คือ ความทึบแสงและโปร่งแสงมาเป็นตัวควบคุมลักษณะของบรรยากาศในภาพของผลงานข้าพเจ้าจึงเริ่มขยายภาพผลงานเป็นชิ้นงานขนาดใหญ่ ซึ่งขั้นตอนและกระบวนการในทางจิตรกรรมที่ข้าพเจ้าใช้ประกอบด้วยสีน้ำมันและสีอะคริลิก ซึ่งเป็นสื่อวัสดุที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการนำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อตอบสนองต่อความรู้สึกของการทำศิลปนิพนธ์ครั้งนี้

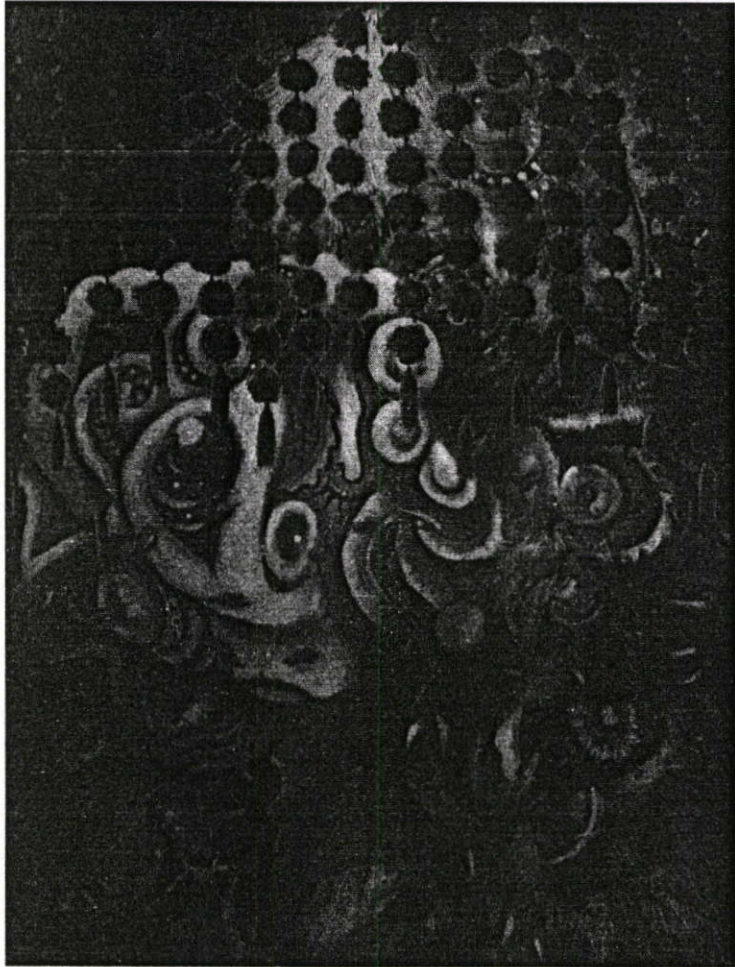
ซึ่งในตลอดระยะเวลาของการทำงานชุดนี้ สีมี่ผลกระทบและตอบโต้ต่อความรู้สึกของข้าพเจ้าโดยตรง และพยายามสร้างและแทรก ตลอดจนการใช้สีทับซ้อนกันไปมาเพื่อให้เกิดภาพความรู้สึกตรงกับจินตภาพภายในความคิดและความรู้สึกภายในจิตใจของข้าพเจ้า ซึ่งในบางครั้งของการทำงาน จังหวะของสีซึ่งเกิดจากความบังเอิญหรือความไม่ได้ตั้งใจ จากการเขียนรูปนั้น ทำให้เกิดเป็นจังหวะและสีสันที่แปลกตาขึ้นมา ซึ่งอยู่นอกเหนือจากคิดที่ได้ตั้งใจไว้อันนำไปสู่ความสมบูรณ์ภายในผลงานในที่สุด

3.4. ภาพผลงานระยะก่อนศิลปนิพนธ์

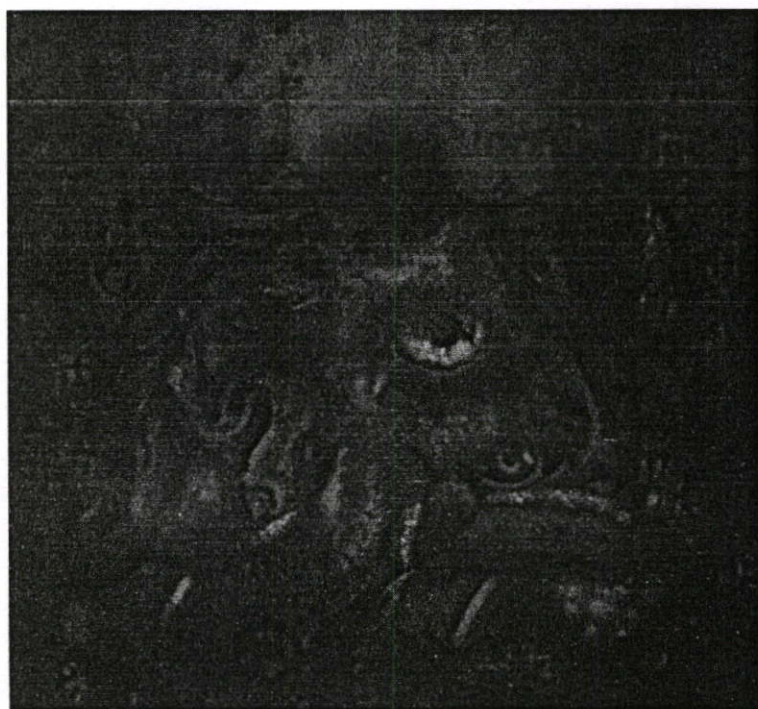
เพื่อเป็นการเก็ถิ่นนำบอกเล่าถึงที่มาของการทำงานทั้งหมดก่อนที่จะนำมาสู่ผลงานศิลปนิพนธ์ โดยนำผลงานบางส่วนมาเพื่อให้เห็นถึงระยะเวลาของการพัฒนาการในการทำงานสร้างสรรค์จากจุดเริ่มต้นของแนวความคิดและคลี่คลายไปสู่การพัฒนาเนื้อหาและเรื่องราวต่อมาจนกระทั่งสามารถสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมศิลปนิพนธ์

ภาพที่ 3.3 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปนิพนธ์

ภาพที่ 3.4 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปนิพนธ์

ภาพที่ 3.5 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปินนิพนธ์

ภาพที่ 3.6 ตัวอย่างผลงานก่อนศิลปะนิพนธ์

บทที่ 4

วิเคราะห์การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

การคัดเลือกและประเมินภาพผลงาน ซึ่งเป็นการสร้างสรรคงานจิตรกรรมในกลุ่มซึ่งมีเนื้อหาและสาระที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ตลอดจนการพัฒนาให้คลี่คลายไปตามแนวทางเฉพาะบุคคล อันมีเป้าหมายเพื่อต้องการให้ตอบสนองความรู้สึกส่วนตัว ซึ่งการวิเคราะห์ผลงานทั้งหมดสามารถแบ่งเนื้อหาและสาระของการสร้างสรรค์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- การวิเคราะห์เนื้อหาและเรื่องราว
- การวิเคราะห์ทัศนธาตุ
- การวิเคราะห์องค์ประกอบศิลป์

สำหรับผลงานที่คัดเลือกมาวิเคราะห์นี้ประกอบไปด้วยผลงานจิตรกรรมทั้งสิ้นจำนวน 9 ชิ้น ด้วยกัน โดยการวิเคราะห์ทั้งหมดใช้หลักเกณฑ์และการประเมินคุณค่าความงามทางสุนทรียศาสตร์ตามหลักการทางทัศนศิลป์

4.1 การวิเคราะห์เนื้อหาและเรื่องราว

ข้าพเจ้าใช้เนื้อหาและเรื่องราวอันมีที่มาจากความเชื่อส่วนบุคคลมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ โดยการใช้สื่อที่มาจากเรื่องราวการเซ่นไหว้และสักการบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของชาวไทยเชื้อสายจีน ภายใต้แนวความคิดที่จะแสดงออกถึงความสอดคล้องประสานและกลมกลืนกันของแสง สี ที่แทรกตัวอยู่ด้วยกันอย่างเหมาะสม และด้วยการใช้ฝีแปรงอย่างอิสระ ประกอบกับการใช้โครงสร้างที่สดในจังหวะท่วงท่าและลีลา เพื่อแสดงพลังภายใต้อารมณ์และความรู้สึกประทับใจเป็นส่วนตัวกับเรื่องของสี และประกอบกับการใช้สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเซ่นไหว้ตลอดจนสักการะและบูชาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น โคมไฟ ยันต์ ธงผ้าหลากสี ฯลฯ เป็นต้น สัญลักษณ์เหล่านี้เมื่อนำมาประกอบกับแสงและสีในตำแหน่งของจังหวะและลีลาที่ลงตัวพอดี จะเกิดเป็นจินตภาพซึ่งบอกเล่าถึงความเชื่อ ซึ่งเป็นความรู้สึกที่มีอาจบอกเล่าด้วยเหตุและผลทางวิทยาศาสตร์ หรือตรรกะใดๆ ทั้งสิ้นนอกจากการรู้และสัมผัสทางสายตา

4.2 การวิเคราะห์ทัศนธาตุ

ข้าพเจ้าได้วิเคราะห์ผลงานทัศนศิลป์ โดยแยกแยะออกเป็นทัศนธาตุได้ดังนี้คือ

4.2.1 สี ซึ่งเป็นหัวใจหลักเป็นอันดับหนึ่งในการทำงานสร้างสรรค์และเป็นจุดเด่นในการแสดงออกถึงเรื่องราวทางความเชื่อ ซึ่งสีที่นำมาใช้นี้เกิดจากคติความเชื่อของชาวจีนมาแต่โบราณ โดยได้วางโครงสร้างหลักของสีที่ใช้ในผลงานจิตรกรรม ดังนี้

- สีเหลือ / ทอง อันเป็นสีมงคลที่นิยมกันมานานจวบจนกระทั่งปัจจุบัน โดยได้รับการยกย่องอย่างไม่เสื่อมคลาย ซึ่งในสมัยโบราณนั้นสีทองยังถือเป็นสีมงคลต้องห้าม สามารถใช้ได้เฉพาะจักรพรรดิและราชวงศ์ชั้นสูงของจีนเท่านั้น บุคคลธรรมดาสามัญมิอาจใช้ได้
- สีแดง เป็นสีสำคัญที่แสดงถึงเลือดเนื้อและความเป็นชีวิตชีวา โดยเรามักจะพบเห็นผู้คนนิยมใช้สีแดงในงานมงคลต่างๆ มากมาย เพื่อสื่อถึงความเป็นสิริมงคลและความเจริญรุ่งเรือง
- สีฟ้า / น้ำเงิน เป็นสีซึ่งแสดงถึงความกว้างใหญ่ไพศาล ความยิ่งใหญ่ที่ไร้ขอบเขตกว้างไกลสุดขอบฟ้า
- สีเขียว แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์ ความเจริญงอกงาม

4.2.2 **น้ำหนัก** เป็นสิ่งที่นำมาใช้ในผลงานเพื่อเป็นตัวกลางที่สามารถแสดงถึงจุดเด่น ซึ่งเชื่อมต่อไปยังส่วนรองและส่วนประกอบแวดล้อม เพื่อให้เกิดเป็นน้ำหนักคัดกันบ้าง เชื่อมต่อกันบ้างแสดงถึงระยะบ้าง

4.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

ในการวางองค์ประกอบของภาพ เน้นเรื่องความกลมกลืนของแสงเงา สี สัน โดยการใช้สีที่สว่างสดใสเพื่อเน้นในส่วนที่เป็นประธานของภาพ และเชื่อมต่อกับส่วนรองประธานด้วยน้ำหนักของสีที่เข้มข้น ประกอบกับรายละเอียดที่ใช้ให้พอเหมาะพอดีกับภาพ และถ่ายน้ำหนักไปยังจุดที่เป็นส่วนประกอบแวดล้อม โดยใช้สีที่ค่อนข้างเข้มจัดหรือมืดทึบและไม่เน้นรายละเอียดมากนัก เพื่อให้ทั้งหมดจัดวางอยู่ในองค์ประกอบที่กลืนกันทั้งภาพด้วยสีอันเป็นอุปกรณ์หลักในการดำเนินเรื่องทั้งหมด

4.4 การวิเคราะห์ผลงานศิลปนิพนธ์

การวิเคราะห์ภาพรวมทั้งหมดจากผลงานทั้งหมด 9 ชิ้น ในชุดจิตรกรรมศิลปนิพนธ์ โดยทำการวิเคราะห์ทีละชิ้นดังนี้

4.4.1 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 1

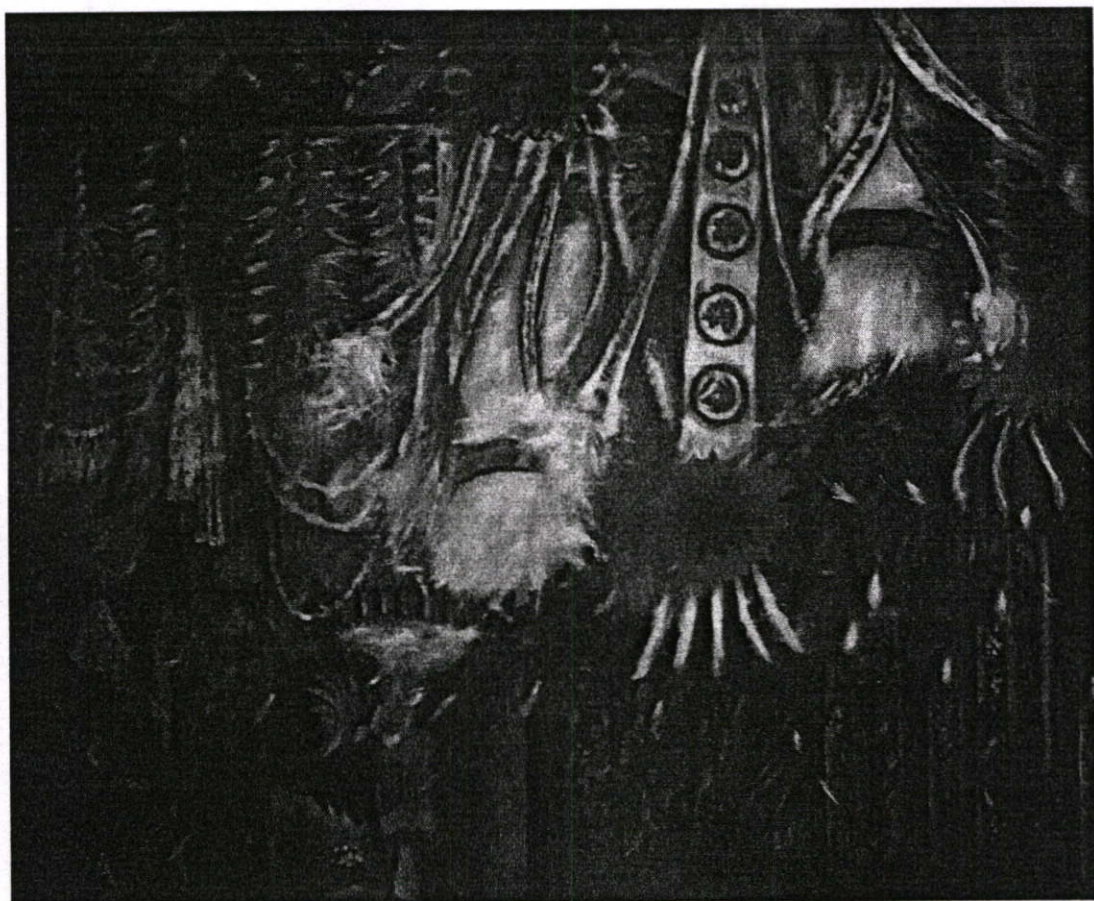
โครงสร้างโดยรวมของภาพจะใช้สีในบรรยากาศสีชมพู ใช้จังหวะของการโบกสะบัดให้เกิดทิศทางแห่งการเคลื่อนไหวไปมาทั้งภาพ สร้างให้เกิดช่องแสงเงาที่รูดออกมาเป็นจังหวะที่ระยิบระยับทำให้เกิดความสัมพันธ์กันในแต่ละส่วนของภาพแบบสมดุล แต่เนื่องจากโครงสร้างของภาพไม่ซับซ้อนมากนัก จึงทำให้ไม่เกิดเป็นน้ำหนักหรือระยะมากนัก

ภาพที่ 4.1 สักการะ (Worship), 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.

4.4.2 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 2

ผลงานชิ้นนี้ใช้โครงสร้างของสีแดงประมาณ 60% และใช้สีเขียวซึ่งเป็นสีตรงข้ามประมาณ 10% เพื่อให้เกิดการลดทอนความเด่นสีแดง และใช้สีเหลืองประมาณ 30% ของทั้งภาพ เพื่อให้เกิดเป็นส่วนประสานของภาพโดยเน้นระยะในองค์ประกอบจากส่วนขวาสุดมาทางด้านซ้ายสุดของภาพ ทำให้ภาพเกิดการถ่ายเทน้ำหนักและความเป็นเอกภาพภายใน มีน้ำหนักอ่อนแก่ผสมกลมกลืนและสมดุลกันทั้งภาพ

ภาพที่ 4.2 ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.

4.4.3 ผลงานจิตรกรรมชั้นที่ 3

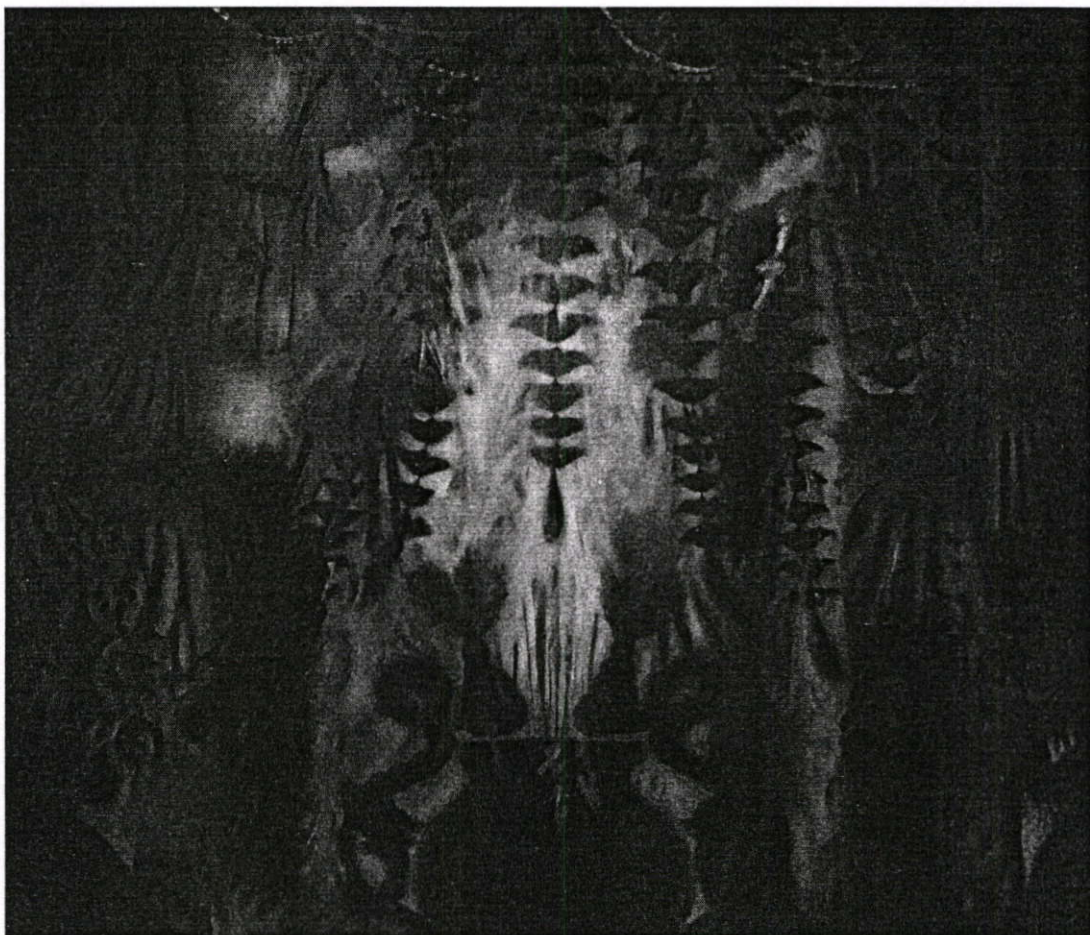
ข้าพเจ้าใช้สีแดงในปริมาณที่ค่อนข้างสูงทั้งภาพและใช้สีม่วงแบบโปร่งแสงในบริเวณที่ส่วนขององค์ประกอบแวดล้อม เพื่อให้เกิดเป็นน้ำหนักโดยรอบและเน้นด้วยสีเหลืองเพื่อให้เกิดเป็นสีแสงในตอนกลางของภาพเรื่อยลงมาจนถึงตอนล่างของภาพ เพื่อถ่ายเทน้ำหนักของแสงไม่ให้เกิดเป็นจุดเด่นในช่วงกลางของภาพมากนัก และเน้นที่รายละเอียดของสีอื่นๆ เช่น เขียว ส้ม ฟ้าๆ นำมาประกอบภาพในส่วนต่างๆ ของภาพให้เกิดเป็นเอกภาพและเรื่องราวภายในภาพ เพื่อความสมบูรณ์ขึ้นของงานจิตรกรรมที่มีลักษณะการเขียนทับซ้อนกันเป็นชั้นๆ

ภาพที่ 4.3 มหานิกาย (Great-sect). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.

4.4.4 ผลงานจิตรกรรมจีนที่ 4

การใช้รูปแบบจากต้นฉบับที่มาจากศาลเจ้าวัดจีน โดยการใช้โครงสร้างของสีที่มีคืบแต่มีรายละเอียดภายในผสมผสานอยู่ และแสดงเนื้อหาจากความเชื่ออย่างครบถ้วนสมบูรณ์ โดยเน้นสี แสง ในช่วงกลางก่อนมาทางล่างของภาพ เสมือนแสงที่เล็ดลอดจากเบื้องบน พาดผ่านมายังเบื้องล่าง เกิดเป็นมิติบนความเว้งว่างพื้นที่ว่างเปล่าภายในตอนกลางของภาพ ประกอบกับจังหวะของการเขียนภาพให้เกิดรายละเอียดทับซ้อนกันทั้งภาพ สร้างความรู้สึกลึกลับขึ้นกับภาพจิตรกรรม

ภาพที่ 4.4 ศาล (Joss-house). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.

4.4.5 ผลงานจิตรกรรมจีนที่ 5

การทำงานชิ้นนี้ใช้วิธีการถ่ายน้ำหนักจากส่วนบนของภาพ ซึ่งเป็นส่วนที่มีสีทึบ แวดล้อมอยู่ และใช้การจัดวางในแนวตั้งของภาพ ลงสู่ส่วนล่างของภาพซึ่งเป็นส่วนที่มีแสงสว่าง จัด ประกอบกับการใช้เทคนิคสีไหลย้อยลงส่วนล่างเพื่อให้เกิดความรู้สึกถลึงกลับเมื่อผสมผสานกับ จังหวะของสีทั้งภาพ และเน้นจังหวะของระยะในส่วนที่เป็นแสงของภาพเพื่อให้เกิดการทับซ้อน กันไปมา

ภาพที่ 4.5 ภูมิจำที่ (Genii of a place). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.

4.4.6 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 6

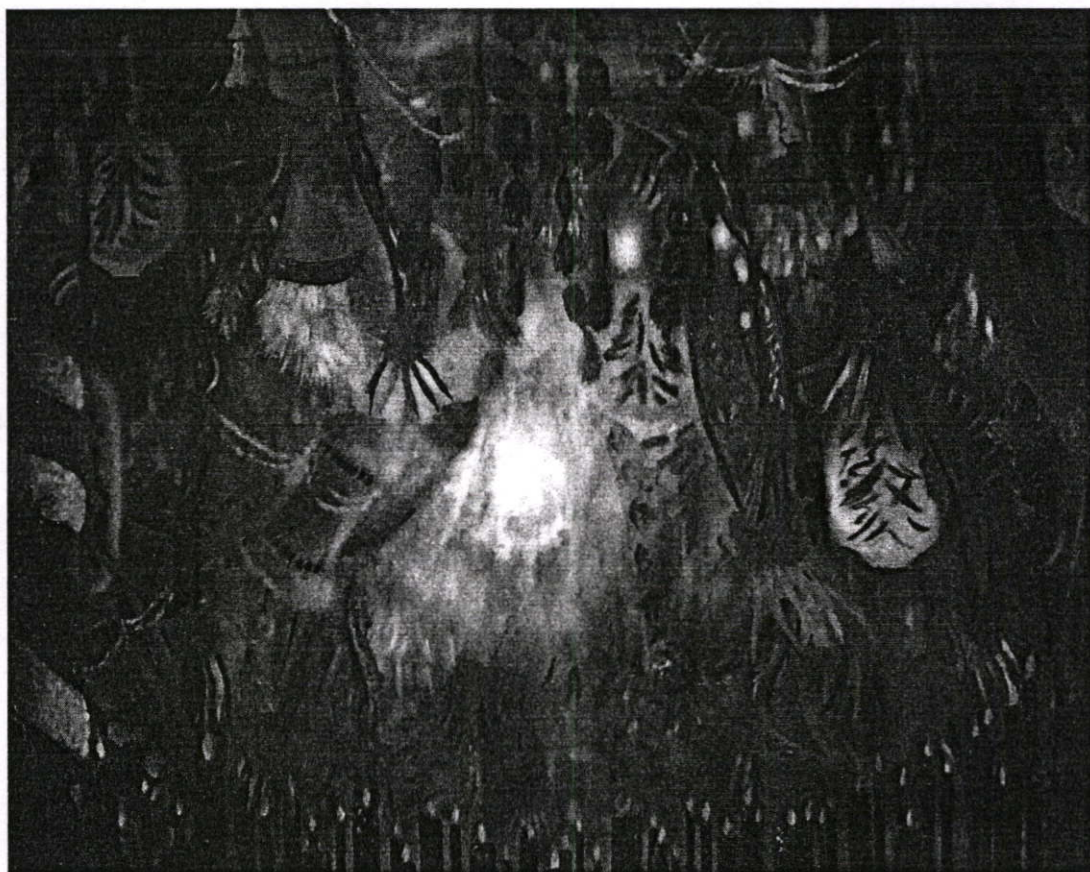
เป็นการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของขนาดของภาพจากสี่เหลี่ยมผืนผ้า มาเป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสตามความเชื่อและคตินิยมของชาวจีนที่ว่า สี่เหลี่ยมจัตุรัสแสดงถึงความถึงความมั่นคงในทุกด้าน พร้อมกันนั้นยังได้เปลี่ยนแปลงโครงสร้างของสีจากสีโทนร้อนมาเป็นสีในโทนเย็น แต่ยังใช้ลักษณะเด่นของการเขียนให้เกิดจังหวะที่ซับซ้อนไปมาทั้งภาพเพื่อให้เกิดความรู้สึกสับสนและซับซ้อน โดยเน้นสี แดง ให้ลอคทะลุผ่านช่องไฟเป็นระยะๆ ในช่วงกลางของภาพเพื่อเน้นให้เป็นส่วนประธาน ผลงานที่ออกมาจึงให้ความรู้สึกเป็นลักษณะของคำนิยามที่ว่า “กลางนิยม” (Centralism)

ภาพที่ 4.6 ลาง-พยากรณ์ (Prophesy). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 150 ซม.

4.4.7 ผลงานจิตรกรรมจีนที่ 7

สำหรับผลงานชิ้นนี้เป็นอีกหนึ่งชิ้นที่ค่อนข้างลงตัวในทุกด้าน ทั้งเนื้อหาและเรื่องราว ตลอดจนองค์ประกอบรวมถึงทัศนธาตุต่างๆ โดยยังคงใช้สีสันเป็นตัวดำเนินเรื่องเพื่อแสดงความสมบูรณ์ของการสร้างสรรค์ ความโดดเด่นจากการใช้สีในลักษณะการทับซ้อนของสี โปร่งแสงบนสีที่บดแสง สร้างให้เกิดความชัดลึกและชัดตื้นอยู่ทั่วทั้งภาพ ประกอบกับการผสมผสานโทนสีที่มีความแตกต่างกันหลากหลายสี แต่ยังคงคุมสีให้อยู่ในทิศทางเดียวกันทั้งภาพ ช่วยสร้างบรรยากาศของสีให้ความรู้สึกที่ดูแปลกตาขึ้นแตกต่างจากผลงานชิ้นที่ผ่านมา

ภาพที่ 4.7 สิริมงคล (Auspicious). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 190 ซม.

4.4.8 ผลงานจิตรกรรมชิ้นที่ 8

การคลี่คลายลักษณะของของสีแปร่งค่อนข้างเด่นชัดมากในผลงานชิ้นนี้ ทำให้ผลงานมีลักษณะกึ่งนามธรรมมากขึ้น การทำงานของสีแปร่งช่วยสร้างรายละเอียดของตัวอักษรจีนให้เกิดเป็นนามธรรมมากขึ้น ทั้งในส่วนบนของภาพซึ่งเป็นส่วนที่มีแสงค่อนข้างมากและในส่วนล่างของภาพซึ่งค่อนข้างทึบแสง จังหวะของสีแปร่งนี้เองช่วยสร้างให้เกิดทับซ้อนเป็นภาพในแนวกึ่งนามธรรม (Semi-Abstract) โดยอิงกับเรื่องราวความเชื่อเป็นสำคัญ

ภาพที่ 4.8 สารัท (Autumn). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.

4.4.9 ผลงานจิตรกรรมจีนที่ 9

ผลงานการสรุปจากผลงานทั้งสิ้นจำนวน 9 ชิ้น สำหรับผลงานชิ้นนี้ข้าพเจ้านำรูปทรงของกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสมาใช้และแทรกด้วยสัญลักษณ์ของยันต์แปดเหลี่ยม ในช่วงกลางของภาพผสมผสานกับสัญลักษณ์ของอุปกรณ์ที่ใช้ ในการเช่นไหว้อยู่รายล้อมทั่วทั้งภาพเป็นบริเวณโดยรอบ เป็นการสร้างรูปแบบการจัดวางขึ้นใหม่ โดยอ้างอิงจากผลงานทุกชิ้นที่ผ่านมา ประกอบกับการใช้สีสันทันที่มีมากกว่าทุกชิ้น แต่ยังคงโทนสีให้อยู่ในทิศทางที่เป็นแนวเดียวกัน คือ แสดงความรู้สึกจากสีสันทันที่มีที่มาจากขนธรรมชาติและประเพณี ตลอดจนวัฒนธรรมจีน ซึ่งในทัศนะส่วนตัวแล้วข้าพเจ้าต้องการแสดงความรู้สึกถึง “ความเชื่อ”

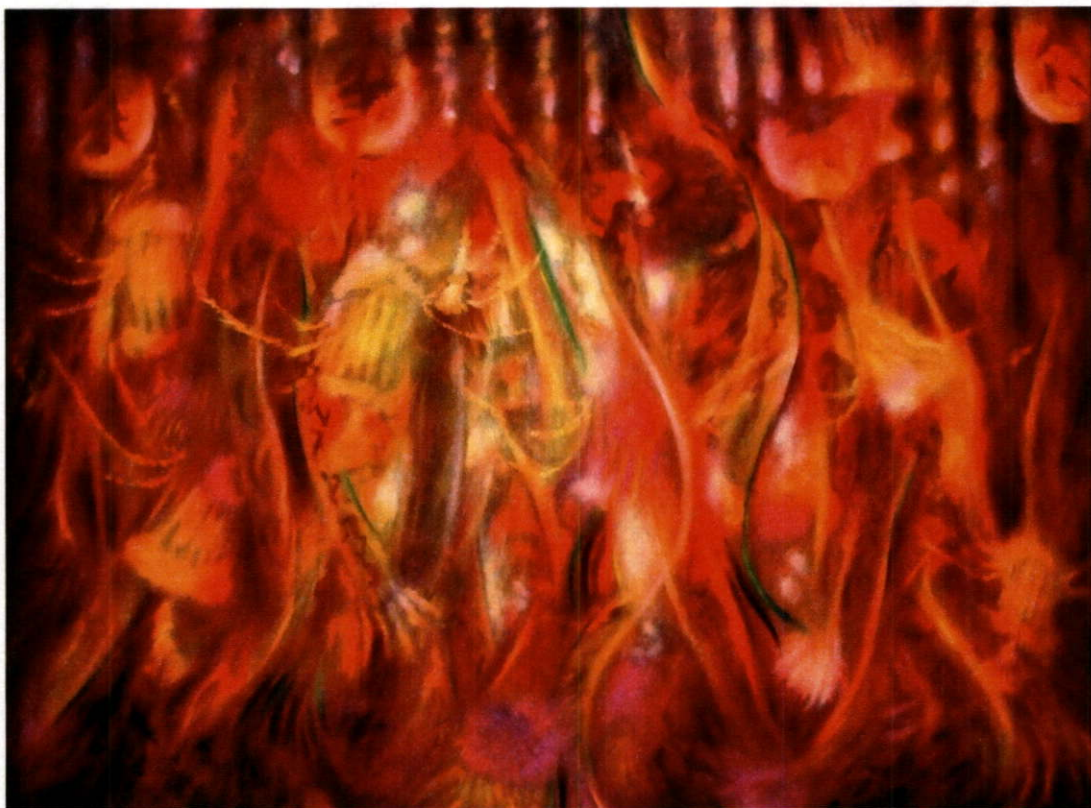

ภาพที่ 4.9 ภูมิพยากรณ์ (Feng-Shui). 2549. สีนํ้ามันบนผ้าใบ. 145 x 145 ซม.

4.5 สรุปบทวิเคราะห์ศิลปะนิพนธ์

ผลงานศิลปะนิพนธ์ทั้งสิ้นจำนวน 9 ชิ้น ที่ผ่านกระบวนการสร้างสรรค์จากแนวความคิด และแรงบันดาลใจมาสู่ขั้นตอนของการปฏิบัติทางทัศนศิลป์ ทำให้ข้าพเจ้าได้แสดงความรู้สึกรวมณ์ภายในส่วนเบื้องต้นและแสดงผลออกมาเป็นภาพเขียน โดยอาศัยหลักการพื้นฐานของการผสมผสาน ความกลมกลืนจากบรรยากาศของแสง สี ด้วยการใช้ฝีแปรงเป็นเสมือนสื่อในการแสดงทิศทางของสี และน้ำหนัก ความสอดคล้องทั้งหมดนี้ทำให้ข้าพเจ้าได้รับผลแห่งความสำเร็จภายในใจจากการสร้างสรรค์ผลงานส่วนบุคคล ซึ่งสามารถรับสัมผัสได้โดยทางสายตา ความมั่นใจต่อการสร้างสรรค์และแสดงออกต่อการทำงานศิลปะอยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ และอาจเป็นแนวทางที่สามารถนำไปปรับใช้หรือเป็นแรงบันดาลใจให้เกิดแนวคิดใหม่ๆ เพื่อที่จะสร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ต่อไป

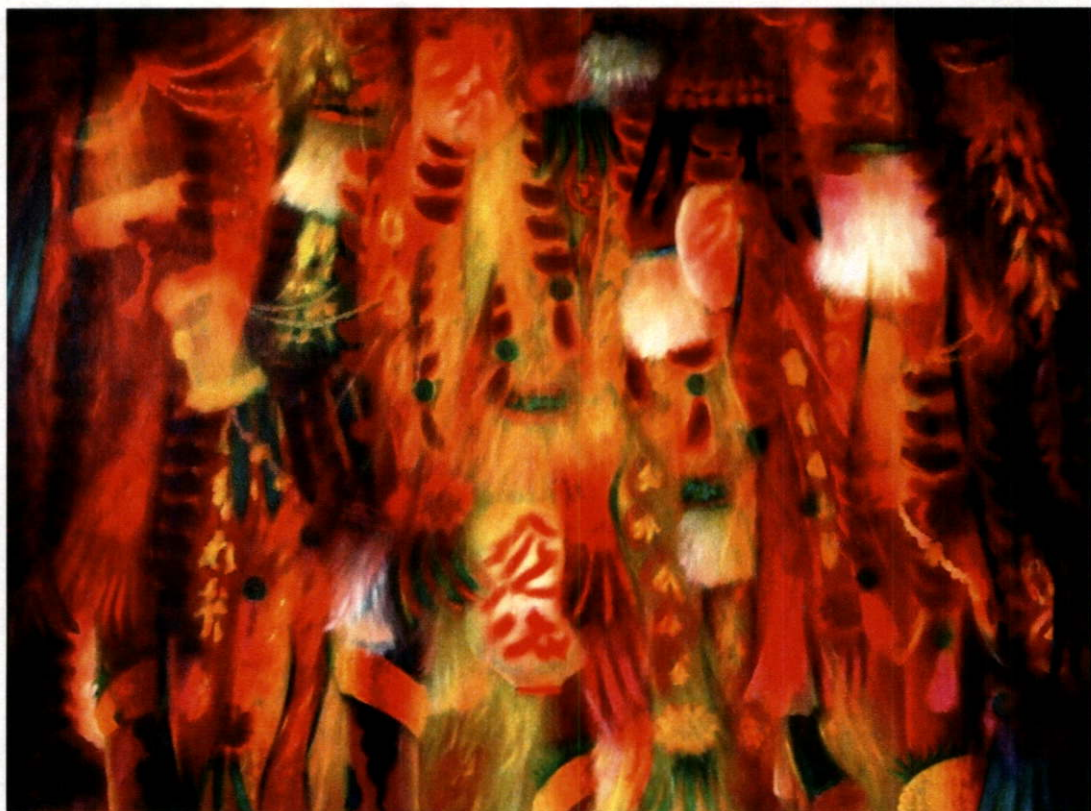
ผลงานศิลปนิพนธ์

ภาพที่ 4.10 สักการะ (Worship), 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.

ภาพที่ 4.11 ศักดิ์สิทธิ์ (Sacred). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.

ภาพที่ 4.12 มหานิกาย (Great-sect). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 190 ซม.

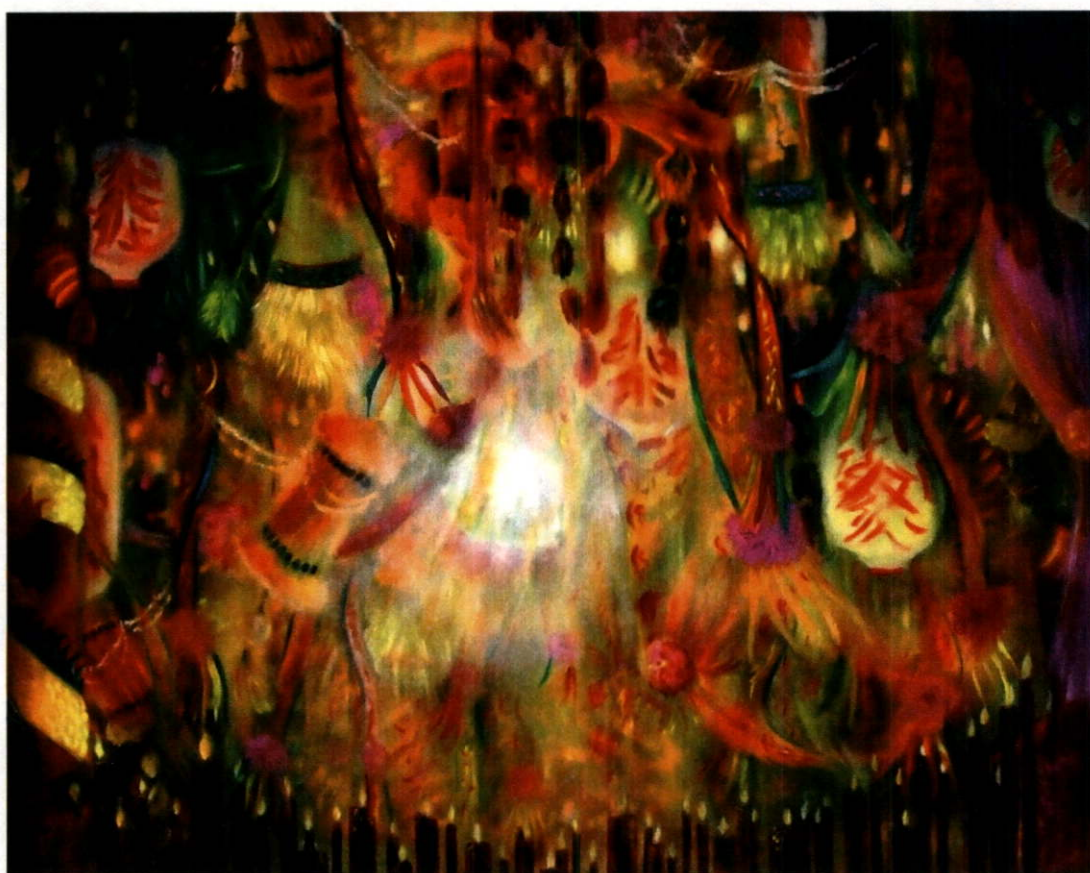
ภาพที่ 4.13 ศาล (Joss-house). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.

ภาพที่ 4.14 ภูมิจำที่ (Genii of a place). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 170 ซม.

ภาพที่ 4.15 ตาง-พยากรณ์ (Prophesy). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 150 ซม.

ภาพที่ 4.16 สิริมงคล (Auspicious). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 150 x 190 ซม.

ภาพที่ 4.17 สารีท (Autumn). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 140 x 170 ซม.

ภาพที่ 4.18 ภูมิพยากรณ์ (Feng-Shui). 2549. สีน้ำมันบนผ้าใบ. 145 x 145 ซม.

สรุปผลการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์

ข้าพเจ้าได้สร้างสรรค์ผลงานทางทัศนศิลป์ ภายใต้แนวความคิดส่วนบุคคลโดยได้รับแรงบันดาลใจจากความเชื่อ ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกและอารมณ์ภายในใจเพื่อนำเอาเนื้อหาและเรื่องราวที่ได้ศึกษาและค้นคว้าผ่านกระบวนการทำงานเฉพาะตัวจนสามารถสร้างผลงานจิตรกรรมและนำมาวิเคราะห์ผลสรุปเพื่อที่จะสร้างเป็นองค์ความรู้ใหม่ โดยที่บทบาทและพฤติกรรมความเชื่อของมนุษย์มีเหตุผลที่เกิดขึ้นภายในจิตใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เพราะฉะนั้นไม่ว่าจะเกิดสภาวะอารมณ์เช่นใด อารมณ์และความรู้สึกพื้นฐานของมนุษย์ย่อมมีความรู้สึกของความเชื่อแฝงอยู่ หากแต่จะสามารถดึงเอาความรู้สึกนั้นออกมาได้ ย่อมขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อมของแต่ละบุคคล

เนื่องจากบริบทของสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ของสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงลักษณะของแนวทางการดำเนินชีวิตของคนไทยไปสู่วิถีชีวิตแบบใหม่ ซึ่งลักษณะการดำเนินชีวิตนี้เองทำให้เกิดช่องว่างและระยะห่างของมนุษย์กับความเชื่อเพิ่มมากขึ้นทีละน้อย จนกระทั่งเกิดเป็นช่องว่างที่ค่อนข้างจะเห็นเด่นชัดจากพฤติกรรมปัจจุบัน ซึ่งสังคมเริ่มเลวร้ายมากขึ้น ผู้คนเริ่มห่างไกลจากศาสนา จากแง่มุมเหล่านี้เองซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและนำมาปรับใช้เพื่อให้สอดคล้องกับอุปนิสัย ความรู้สึกส่วนตัว ประกอบกับทักษะพื้นฐานและความชอบ จึงได้นำเอาแนวความคิดนี้มาประยุกต์ใช้กับการทำงานศิลปะนิพนธ์ พร้อมๆ กับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ผลงาน คือ แง่คิดในด้านของมุมมองเป็นจุดที่ซ้ำทับซ้อนมากเกินไป จนเกินไป เนื่องจากการพะวงในเรื่องของรายละเอียดและความงามมากเกินไป จึงทำให้ขาดการค้นหามุมมองที่แปลกแตกต่างออกไป จะมีก็แต่สิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลง สิ่งเหล่านี้จึงนำมาเสนอเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจได้นำไปพิจารณาปรับใช้และศึกษาค้นคว้าต่อไป

บรรณานุกรม

ชอุต นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบศิลป์**. กรุงเทพฯ : บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์ศิลปะ อังกฤษ-ไทย**, กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530 ครั้งที่ 1.

วิทย์ เทียงบุรณธรรม. **THAI-ENGLISH DICTIONARY**. อักษรพิทยา, 2542.

สดชื่น ชัยประสาธน์. **จิตรกรรมและวรรณกรรมแนวเซอร์เรียลิสต์ในประเทศไทย พ.ศ. 2507-**

2527. สยามสมาคมในพระบรมราชูปถัมภ์.

สารกรมศิลปากร. ปีที่ 12 ฉบับที่ 3 ประจำเดือนมีนาคม พ.ศ.2542.

CHIANG FU-TSUNG. Master of Chinese Painting in The National Palace Museum.

Published by National Palace Museum. 1969.

FARNK WHITFORD. Gustav Klimt. Collins & Brown Limited. First Published in Great

Britain in 1993.

JOHN HOSKIN. Ten Contemporary Thai Artists. Aksorn Sumphan Ltd., Part. 1948.

ประวัติและการแสดงงานศิลปะ

ชื่อ-สกุล : นพพیمان อนันต์อิทธิกุล
 วัน เดือน ปีเกิด : 26 พฤศจิกายน 2514, กรุงเทพฯ
 ที่อยู่ : 2102/73 ถ.รามคำแหง หัวหมาก บางกะปิ กรุงเทพฯ 10240
 โทร.0-2374-9151, 0-6569-3115

การศึกษา

- วิทยาลัยช่างศิลป์
- ศบ. (จิตรกรรม) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2541 - Exposition Sida. Tourcoing, France.
- 2543 - อยู่ชยวันมรดกโลก
- 2544 - นิทรรศการศิลปะนักศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 - Thailand / Korea Exhibition.
- 2545 - การประกวดจิตรกรรม ฮิตาชิ ครั้งที่ 7
 - นิทรรศการศิลปะนิพนธ์
 - นิทรรศการ 70 ปี ประชาธิปไตย
- 2546 - นิทรรศการศิลปะกับสังคม 2546
- 2547 - นิทรรศการศิลปะเชิงร่ายศิลป์ เพื่อหอศิลป์
 - นิทรรศการจิตรกรรมร่วมสมัยพานาโซนิค ครั้งที่ 6
 - นิทรรศการ 5 ทศวรรษ มหกรรมศิลปะศึกษา-ช่างศิลป์
 - นิทรรศการศิลปะกับสังคม 2547
- 2548 - นิทรรศการศิลปะกรรมเอกลักษณ์อันดามัน
 - นิทรรศการศิลปะกับสันติภาพ (60 ปี สันติภาพไทย สันติภาพโลก)
- 2549 - นิทรรศการศิริราชรวมใจศิลปินถวายพระพรฉลองสิริราชสมบัติครบ 60 ปี
 - นิทรรศการศิลปะกับสังคม 2549
 - การจัดงานมหกรรมศิลปะเฉลิมพระเกียรติในวโรกาส ฉลองสิริราชสมบัติครบรอบ ๖๐ ปี ณ ศูนย์การค้าซีคอนสแควร์

ทุน

- ทุนสนับสนุนศิลปนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัย สจล.